

Toimintasuunnitelma 2025

1. Suomen sanataideopetuksen seura

Suomen sanataideopetuksen seura ry (SSOS) edistää valtakunnallisesti sanataiteen tuntemusta ja asemaa. Seura kehittää sanataiteen perusopetusta ja muuta harrastustoimintaa. SSOS voi järjestää koulutus- ja kehittämistilaisuuksia, harjoittaa tutkimus-, tiedotus- ja alaan liittyvää julkaisutoimintaa, tehdä aloitteita viranomaisille sekä tehdä yhteistyötä muiden taiteen perusopetusta antavien ja taideharrastusta edistävien järjestöjen kanssa sekä erityisesti sanataiteen alalla toimivien yhteisöjen kanssa. SSOS:lla on sekä henkilöjäseniä että yhteisöjäseniä.

SSOS on Taiteen perusopetusliitto TPO ry:n jäsen sekä Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton yhteisöjäsen.

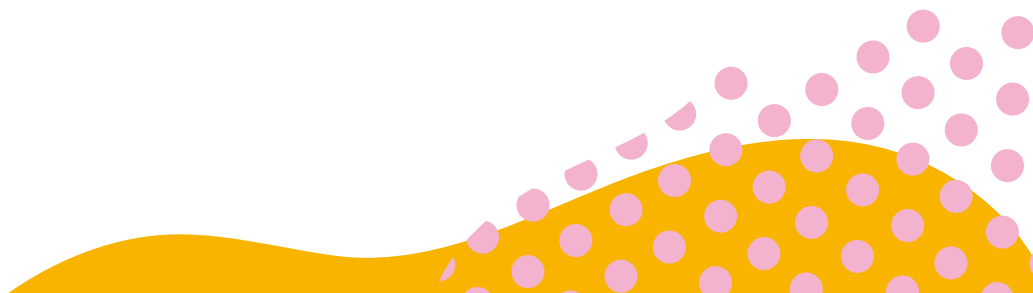
1.1. Hallinto ja talous

Suomen sanataideopetuksen seuran hallitukseen kuuluu puheenjohtaja sekä neljästä kuuteen varsinaista jäsentä. Hallitus kokoontuu 4-6 kertaa vuoden aikana sekä järjestää kaksi varsinaista kokousta vuosittain. Kevätkokous pidetään helmi-huhtikuussa ja syyskokous marras-joulukuussa.

Syksyllä 2024 valittu hallitus järjestäytyy kokouksessaan tammikuussa 2025, jolloin hallitus valitsee sihteerin ja varapuheenjohtajan sekä muut tarvittavat toiminnan vastuuhenkilöt. Tarvittaessa vastuuhenkilöitä valitaan myös hallituksen ulkopuolelta.

SSOS:lla työskentelee toiminnanjohtaja 80 %:n työajalla heinäkuun loppuun asti. Mikäli toiminnanjohtajan työlle saadaan jatkorahoitus, työsopimusta voidaan jatkaa vuoden loppuun tai pidemmälle rahoituksesta riippuen. SSOS joutuu varautumaan myös siihen, ettei toiminnanjohtajan työlle välttämättä saada jatkorahoitusta.

SSOS:n tulonlähteitä ovat yleisavustus, jäsenmaksut, koulutusten myynti sekä kohdeavustukset ja apurahat. Vuosille 2023-2025 seuralla on käytössään Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä avustus valtakunnallisen lukutaitohankkeen toteuttamiselle sekä seuran toimintaedellytysten vahvistamiselle.

1.2. Lähtötilanne ja strategia

Suomen sanataideopetuksen seuran toimintasuunnitelma pohjautuu vuosiksi 2023-2030 tehtyyn strategiaan. Seuran toimintaa ohjaava ajatus on, että 1. sanataidekasvatus kuuluu jokaiselle; 2. sanataidekasvatus on osallistavaa ja yhteisöllistä, se on saavutettavissa yhdenvertaisesti ja avain osallisuuteen yhteiskunnassa ja 3. sanataidekasvatus on tasa-arvoinen muiden taiteenalojen kanssa, pedagogisesti korkeatasoista ja uudistumiskykyistä sekä moniäänisyyteen kannustavaa.

On tärkeää tunnistaa se, että sanataiteella olisi mahdollisuudet olla nykyistä suurempi taiteenlaji. Alalla on nostetta ja kysyntää, joten muita taiteenlajeja pienempi oppilasmäärä on resurssikysymys.

Taiteen perusopetusliiton toiminnassa sanataide on edustettuna muiden taiteenlajien rinnalla. Sanataide kuitenkin poikkeaa muista taiteenlajeista myös siinä, että sanataideopettajalle ei ole lainkaan tarjolla korkeakoulututkintoa sen paremmin kuin sanataidepedagogillekaan. Tästä johtuen myös sanataidekasvatukseen liittyvän tutkimuksen suunnalla on hyvin hiljaista.

Taidekasvatuksen saavutettavuus ja yhdenvertaisuus vaatii sisäisen palon ja yhteen hiileen puhaltamisen lisäksi myös kunnollista julkista rahoitusta. Sanataidetoimijoiden rahoitus on hyvin sirpaleista ja epävarmaa, eikä toimintaa pystytä suunnittelemaan niin pitkäjänteisesti kuin toivottaisiin. Myös SSOS:n asiantuntijaroolin kasvattaminen edellyttää riittävää ja vakaata rahoitusta sekä kokoaikaisia työntekijöitä. On olennaista, että päättävät tahot tunnistavat sanataiteen olemassaolon ja sen itseisarvon, mutta myös ymmärtävät sanataideopetuksen yhteiskunnallisen merkityksen erityisesti luku- ja kirjoitustaidon ja -innon edistäjänä. Avustuspäätösten tekijöiden tulee tunnistaa sanataideopetuksen olennainen rooli kirjallisuuden yleisötyön tekijänä.

Vuonna 2025 Suomen sanataideopetuksen seura jatkaa siis aktiivisesti työtä sen eteen, että viimeistään vuonna 2030 1. sanataide on yhteiskunnallisesti tunnistettu, tunnustettu ja näkyvä taito- ja taiteenlaji; 2. sanataidekasvatus ja -opetus on saavutettavaa ja yhdenvertaista; 3. sanataideopettajalla on oma korkeakoulututkinto, sanataidepedagogiikkaa kehitetään ja sanataidekasvatusta tutkitaan; 4. Suomen sanataideopetuksen seura on aktiivinen asiantuntija- ja edunvalvontaorganisaatio, joka tunnetaan valtakunnallisesti.

Valtakunnallinen lukutaitohanke sekä SSOS:n toimintaedellytysten vahvistaminen ovat isossa roolissa toiminnassa vuonna 2025.

2. Toiminta vuonna 2025

Toimintasuunnitelma on tehty siltä pohjalta, että SSOS:illa on toiminnanjohtaja vuoden loppuun asti. Mikäli näin ei tapahdu ja toiminnanjohtajan työlle ei saada kesään mennessä jatkorahoitusta, joudutaan loppuvuoden toiminnot toteuttamaan suunniteltua suppeammin ja monesta jo käynnissä olevasta tai suunnitteilla olevasta toiminnosta sekä kehitystyöstä joudutaan luopumaan. Käytännössä yhdistyksen toiminta hiipuu, kun palkattu työntekijä ei ole tekemässä viestintää, jäsenpalvelua, edunvalvontatyötä, alan rakenteiden kehittämistyötä, laajaa verkostoyhteistyötä, sanataiteen lukutaitotyön kehittämistä sekä rahoitusten hakemista tulevaisuuden hankkeita ja toimintoja varten. Yksi alkuvuoden 2025 tärkeimmistä painopisteistä on siis toiminnanjohtajan työn jatkorahoituksen varmistaminen.

2.1. Viestintä ja vaikuttamistoiminta

- Viestintää tehdään viestintäsuunnitelman mukaisesti eri kanavat ja kohderyhmät huomioiden.
- Varainhankintaviestintää kehitetään jäsenhankinnan sekä testamenttilahjoitusten osalta.
- Säännöllisellä valtakunnallisiin organisaatioihin, päätöksentekijöihin, virkamiehiin ja rahoittajiin kohdistuvan vaikuttamistyön avulla edistetään alan yleistä edunvalvontaa sekä rakenteiden, rahoituksen ja muiden resurssien vahvistumista. Tapaamisissa pidetään myös esillä sanataidetoimijoiden taiteen perusopetuksen aloittamisen rahoitusta.
- Koordinoidaan alan yhteistä tilastointia ja hyödynnetään tilastointia edunvalvonnan vahvistamisessa.
- Jatketaan neuvotteluja korkeakoulujen kanssa sanataideopettajan koulutuksen aloittamisesta niin suomenkielisellä kuin ruotsinkielisellä puolella.
- Tarjotaan korkeakouluille tutkimuskohteita alan tutkimuksen lisäämiseksi.
- Raportoidaan vaikuttamistoiminnasta avoimuusrekisteriin.
- Jatketaan keskustelua sanataidekasvattajien palkoista ja työsuhde-eduista vuoden 2024 lopussa toteutetun kyselyn pohjalta.
- Kirjataan ylös sanataideopettajan/sanataidepedagogin työnkuva.
- Otetaan kantaa ajankohtaisiin keskusteluihin muun muassa mielipidekirjoituksilla.
- Kirjoitetaan lausuntoja, kun aihe liittyy sanataideopetukseen.
- Huomioidaan erilaiset kampanja- ja teemaviikot viestinnässä.
- Ollaan yhteyksissä toimittajiin ja tarjotaan juttuvinkkejä.
- Ollaan aktiivisesti yhteyksissä Opetushallituksen suuntaan eri koulutusasteiden opetussuunnitelmiin, sanataidediplomiin sekä sanataiteen lukiodiplomiin liittyen.

2.2. Tapahtumat, hankkeet ja kampanjat

- Valtakunnallista Sanataideviikkoa vietetään totuttuun tapaan viikolla 12 (17.-23.3.). Kaikki päiväkodit, koulut, kirjastot, kulttuurikeskukset ja yksityishenkilöt ovat sanataidekoulujen ja -yhdistysten ohessa tervetulleita osallistumaan Sanataideviikkoon.
- Sanataideviikolla jaetaan Vuoden sanataideteko 2024 -palkinto. Ehdotuksia pyydetään jäsenistöltä.
- Järjestetään kaksi Sanataidefoorumia, toinen keväällä ja toinen syksyllä.
- Syksyllä järjestetään kaikille avoin sanataiteen webinaari. Keväällä järjestetään Hehkuvat sanat -hankkeeseen liittyvä webinaari.
- Osallistutaan etukäteen sovitulla tavalla jäsenyhdistysten tapahtumiin:
 - Lumotut sanat Oulussa
 - KirjaKantti Kuopiossa
 - Kirjalitta Tampereella
 - TottaTarua Vantaalla
- Osallistutaan muihin tapahtumiin, kuten kirjamesseille ja Lastenkulttuurifoorumiin mahdollisuuksien mukaan.
- Osallistutaan Lapsen oikeuksien viikkoon sekä muihin valtakunnallisiin lapsiin ja nuoriin, taiteeseen ja kulttuuriin sekä lukutaitoon liittyviin kampanjoihin.
- Ollaan mukana TPO-liiton koordinoimassa Luovuutta politiikkaan -viikossa sekä tehdään TPO-liiton kanssa yhteistä kuntavaalikampanjaa.
- Koordinoidaan ja toteutetaan valtakunnallista Hehkuvat sanat -lukutaitohanketta suunnitelman mukaisesti, muun muassa:
 - Viestitään hankkeesta aktiivisesti yhteistyötahoille ja muille sidosryhmille.
 - Järjestetään hankkeen lukutaitokyselyyn liittyvä webinaari.
 - Pyydetään palautetta hanketta toteuttavilta yhteisöjäseniltä.
 - Julkaistaan hankkeessa tuotetut menetelmäoppaat (7 kpl) sanataide.fi-sivulla.
 - Kootaan hankkeen loppuraportti.
- Työllistetään osa-aikaisia tuottajia ja harjoittelijoita erillisissä hankkeissa mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan.

2.3. Verkostot ja yhteistyö

- Mahdollistetaan sanataidetoimijoiden verkoston yhteistyön syventyminen ja kehitetään sitä edelleen.
 - Jatketaan edellisvuonna aloitettuja, teemoitettuja Sanataidekahveja.
 - Järjestetään Sanataidefoorumit sekä webinaari.
 - Koordinoidaan alan yhteistä tilastointia.
 - Jatketaan keskustelua sanataidealan yhteisestä työehtosopimuksesta.
 - Kartoitetaan koulutustarpeita ja järjestetään koulutuksia mahdollisuuksien mukaan.
 - Toteutetaan viimeinen palautekysely jäsenistölle liittyen OKM:n erityisavustuksella toteutettuun hankkeeseen.
 - Sanataideviikolla haastetaan eri puolilla Suomea toimivia sanataidekouluja yhteistyöhön konkreettisilla tehtävillä.
 - Vuoden sanataideteko -palkinnon saajaksi pyydetään ehdotuksia jäsenistöltä.
 - Kirjoitetaan ja toimitetaan Sanataidetta on lukutaito! -tietoteos, mikäli projektiin saadaan rahoitus.
- Toimitaan yhteistyössä muiden lukutaitotoimijoiden, kirjastojen sekä kirjallisuusjärjestöjen kanssa sekä osallistutaan mm. Lukutaito-ohjelman toimintaan.
- Ollaan aktiivisesti mukana TPO-liiton jäsenjärjestöjen verkostossa.
 - Jaetaan jäsenistölle tietoa ja osaamista tpo-toiminnan vahvistamiseksi.
 - Osallistutaan Harrastamisen Suomen mallin kehittämiseen TPO-liiton kanssa ja jaetaan käytänteitä jäsenistölle.
 - Osallistutaan Taiteen perusopetuspäivien 2026 suunnittelutyöryhmään.
 - Ollaan mukana TPO-liiton hallinnossa ja työryhmissä, kuten Taiteen perusopetuspäivien 2026 suunnittelutyöryhmässä sekä taiteen perusopetuslain uudistamistyöryhmässä.
 - Aktivoidaan kansalaisopistoja yhteistyöhön.
 - Osallistutaan kestävyysarviointiin yhdessä muiden TPO-liiton jäsenjärjestöjen kanssa.
 - Tehdään kunta- ja aluevaaleihin liittyvää kampanjointia yhdessä TPO-liiton jäsenjärjestöjen kanssa.
 - Osallistutaan TPO-liiton koordinoimaan Luovuutta politiikkaan -viikkoon 3.-9.2.2025.
 - Osallistutaan lastenkulttuuriverkoston toimintaan mahdollisuuksien mukaan.

2.4. Rahoituksen varmistaminen

- Jatketaan keskusteluja päättäjien, säätiöiden, opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen ja muiden rahoittajien kanssa.
- Kehitetään ulkopuolisen rahoituksen hakemista ja haetaan aktiivisesti hankerahoituksia erityisesti vähintään kaksi vuotta kestäville hankkeille.
- Etsitään rahoitusvaihtoehtoja toiminnanjohtajan työn jatkumiselle.
- Selvitetään edelleen mahdollisuuksia kansainvälisiin hankkeisiin osallistumiseen tai kansainvälisten hankkeiden koordinoimiseen.
- Tehdään jäsenmäärän kasvattamiseen tähtävä viestintää. Viestitään myös testamenttilahjoitusmahdollisuudesta.
- Tartutaan yritysysteistyömahdollisuuksiin, mikäli ne sopivat SSOS:n arvoihin ja toimintaan.

